

Aan:
de heren J.J. Moes en S.J. Vegter

(i.a.a. de overige Statenleden)

Assen, 15 december 2020

Ons kenmerk 51/5.1/2020002301

Behandeld door de heer S. Holtes (0592) 36 51 11

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen ex artikel 41 Reglement van orde over toevoegen stikstofgevoelige natuur

Geachte heren Moes en Vegter,

In uw brief van 16 november 2020 stelde u een aantal vragen over toevoegen stikstofgevoelige natuur. Deze vragen beantwoorden wij als volgt.

Woord vooraf

De minister heeft in een brief van 23 november 2020 soortgelijke vragen beantwoord. De beantwoording is met de provincies afgestemd. Onze beantwoording is daarvoor eveneens mede gebaseerd op de beantwoording van de minister.

Vraag 1

Bent u bekend met het genoemd artikel van Stichting Agri Facts en de beantwoording van het IPO op het artikel?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat provincies en terrein beherende organisaties, buiten de aanwijzingsprocedures van Natura 2000-gebieden om, de mogelijkheid hebben om de natuurkaart in Aerius te actualiseren en hierbij stikstofgevoelige natuur toe te voegen aan de hexagonen?

- Zo ja, kunt u aangeven op welke wijze dit proces plaats vindt?
- Is dit proces openbaar en is het voor belanghebbenden mogelijk een zienswijze dan wel bezwaar in te dienen?

- Wat vindt u van deze mogelijkheden en bent u voornemens maatregelen te treffen?
- Wat betekent dit volgens u voor de toekomst?

Antwoord 2

De publicatie van habitatkaarten kent geen aanwijzingsprocedure. Habitatkaarten zijn een verduidelijking van Natura 2000 aanwijzingsbesluiten welke een openbare procedure hebben doorlopen. Specifiek zijn de habitatkaarten zoals gebruikt voor het programma AERIUS v2016L aanvullend ter inzage gelegd. Daarmee volgt Natura 2000 het democratisch overeengekomen proces van vaststelling.

Het zogenaamde aanwijzingsbesluit bepaalt welke habitattypen (bijvoorbeeld heischraal grasland of jeneverbesstruweel) in een Natura 2000-gebied beschermd worden. Deze aanwijzingsbesluiten zijn via een openbare voorbereidingsprocedure tot stand gekomen. In veel gevallen zijn er ook beroepen tegen ingesteld. Het voorkomen van de in de Aanwijzingsbesluiten genoemde habitattypen ten tijde van het moment van het besluit, is bepalend voor de vraag of het habitatype op de kaart, die voortvloeit uit het Aanwijzingsbesluit, moet worden opgenomen. Het vaststellen van een aanwijzingsbesluit is een verantwoordelijkheid van de minister.

Zo'n habitatkaart maakt zichtbaar waar de beschermde waarden zich concreet bevinden. Dat gebeurt op een objectieve, wetenschappelijk-technische manier. Het is daarmee geen juridische of beleidsmatige beslissing. Er wordt via een habitatkaart geen 'nieuw' habitat aangewezen, daarmee ook geen extra habitat van wat al is aangewezen en geen extra habitattypen. Het opstellen van habitatkaarten is de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag voor het desbetreffende Natura 2000-gebied. In Drenthe is dit de provincie Drenthe, met uitzondering van het Witterveld; voor dat gebied is dit het Ministerie van Defensie.

De basis voor habitatkaarten wordt gevormd door 'vegetatiekaarten'. Het opstellen van vegetatiekaarten vindt plaats via de provincie. De vegetatiekaarten worden via een landelijk afgesproken methode opgesteld en verwerkt tot een habitatkaart. Het bevoegd gezag ziet erop toe dat dit volgens de afspraken – op een objectieve wijze – gebeurt. Vervolgens vindt een interbestuurlijk validatieproces plaats, waarbij een aantal experts, onder andere van het Rijk, op het vlak van habitatkartering de kaarten nauwgezet beoordelen en suggesties doen voor correcties waar dat nodig is. Voor het uiteindelijk vaststellen van een kaart zijn wij verantwoordelijk. Een vastgestelde kaart wordt opgenomen in AERIUS.

- *De wijze waarop een kaart tot stand komt hebben we in het hoofd antwoord van vraag 2 beschreven.*
- *Zie het hoofdantwoord van vraag 2.*
- *Zoals beschreven is het een wettelijke verplichting welke voortkomt uit het aanwijzen van het gebied. Daarmee voorzien wij geen maatregelen anders dan transparant aan te geven welke kaarten beschikbaar zijn.*
- *Wij hanteren de hierboven beschreven werkwijze.*

Vraag 3

Op basis van welke gegevens, en verstrekt door wie, worden er wijzigingen aan gebracht in de hoeveelheid stikstofgevoelige natuur per hexagoon? Hoe vaak worden dit soort wijzigingen doorgevoerd?

Antwoord 3

De hoeveelheid stikstofgevoelige natuur wordt gebaseerd op de habitattypenkaart (zie antwoord vraag 2) en wijzigingen worden doorgevoerd als een nieuwe habitattypenkaart gevalideerd is door het genoemde interbestuurlijk orgaan (zie ook antwoord vraag 2).

Vraag 4

Vindt een (democratische) toetsing plaats op de aanpassingen in de hoeveelheid stikstofgevoelige natuur per hexagoon in Aerius? Zo ja, aan welke criteria moet hierbij worden voldaan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Het opnemen van stikstofgevoelige leefgebieden wordt eerst ecologisch getoetst en vervolgens onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van Rijk en provincies doorgevoerd in AERIUS. Zie het antwoord op vraag 2. De hoeveelheid stikstofgevoelige natuur in AERIUS wordt dus geheel bepaald binnen de kaders van de aanwijzingsbesluiten.

Vraag 5

In het artikel staat dat er in Drenthe tussen 2017 en 2020 5.130 ha meer stikstofgevoelige natuur is toegevoegd aan het rekenmodel van Aerius. Kunt u ons kaarten of andere hectare gegevens verstrekken die in de Aerius berekening gebruikt worden vanaf 2016 voor de in het artikel genoemde gebieden? Het gaat om de gegevens van de PAS-leefgebieden Drents-Friese Wold & Leggelderveld, Dwingelderveld en Bargerveen;

Antwoord 5

Het vaststellen van het aanwijzingsbesluit is een verantwoordelijkheid van het ministerie, waarna de provincie de feitelijke informatie rapporteert van de ligging van de habitats. Met die informatie voedt het Rijk het toetsingsmodel AERIUS.

In de AERIUS versie van 2020 zit niet meer stikstofgevoelige natuur dan in de versie van 2017, maar wel meer dan in de versie van 2016. De conclusies over meer stikstofgevoelige natuur in het rapport van Agrifacts gaan over het verschil tussen de AERIUS-versies van 2016 en 2017. Tussen 2017 en 2020 zijn de verschillen gering, zo blijkt ook uit het rapport. Het verschil tussen 2016 en 2017 is te verklaren doordat op 1 september 2017 een nieuwe versie van AERIUS in gebruik is genomen (versie-16L) waarin voor het eerst stikstofgevoelig 'leefgebied' is verwerkt. Het oppervlakte stikstofgevoelig leefgebied (waar vogel- en habitatrictlijnsoorten hun habitat hebben om te eten, broeden, rusten, etc.) bedroeg toen 83.942 ha. Het gaat hier om gebieden waar soorten leven die zijn aangewezen in Aanwijzingsbesluiten voor Natura 2000-gebieden.

Het leefgebied van die soorten moet worden meegenomen in het rekenmodel van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) wanneer dit stikstofgevoelig is. Dit geldt bijvoorbeeld voor de bossen waarin de zwarte specht leeft, in Drenthe betreft dit het Drents Friese Wold & Leggelderveld en het Dwingelderveld.

De toevoeging van leefgebieden is op een transparante wijze verwerkt. Op 1 september 2017 werd onder andere het volgende bericht geplaatst op de AERIUS-website: 'Toevoeging leefgebieden: AERIUS 2016L bevat een aanvulling voor leefgebiedenkaarten. Dit betekent dat er meer hexagonen zijn waarop binnen het PAS de impact van stikstofdepositie berekend en getoetst wordt.' De resultaten zijn verwerkt in alle relevante PAS-gebiedsanalyses, waarin steeds afzonderlijk is ingegaan op de leefgebieden. De documenten zijn actief openbaar gemaakt en belanghebbenden hebben erop gereageerd.

Bij de terinzagelegging van de partiële herziening van het PAS (zomer 2017) is expliciet gewezen op het feit dat naast habitattypen ook leefgebieden van soorten relevant waren geworden. Daar zijn ook inspraakreacties op gekomen, waarin door de insprekers werd gewezen op de gevolgen voor de vergunningverlening.

Wij merken op dat juridisch gezien de desbetreffende leefgebieden van soorten ook zonder de opname ervan in AERIUS in 2017 als stikstofgevoelig golden en dat er dienovereenkomstig aan getoetst moest worden. De kartering van deze liep achter op die van de habitattypen. Oorzaak daarvan was dat pas in 2012 een indeling in aanvullende stikstofgevoelige leefgebieden beschikbaar is gekomen, met bijbehorende kritische depositiewaarden (het bekende rapport van Van Dobben en anderen). Vervolgens moesten deze typen nog in kaart worden gebracht en per gebied gekoppeld aan de verschillende soorten die hier gebruik van maken. Dit is met name in de jaren 2016- 2017 gebeurd. Het resultaat is ten slotte in 2017 verwerkt in AERIUS.

Habitatkaarten en kaarten van vogelrichtlijnsoorten en habitatrictlijnsoorten zijn beschikbaar op ons geoportaal van Drenthe. De in AERIUS aanwezige Leefgebiedenkaart, zoals die in de landelijke terinzagelegging in 2017 beschikbaar was, is 9 december beschikbaar gesteld op het geoportaal (zoeken op habitatkaarten AERIUS).

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris

mb/coll.

Drenthe

De voorzitter van Provinciale Staten van Drenthe
mevrouw J. Klijnsma
Postbus 122
9400 AC Assen

Assen, 16 november 2020

Onderwerp: Schriftelijke vragen ex art 41 RvO over toevoegen stikstofgevoelige natuur

Geachte mevrouw Klijnsma,

Op 10 november 2020 kwam Stichting Agri Facts naar buiten met het rapport “veel stikstofgevoelige natuur bijgetekend in rekenmodel Aerius (2017 – 2020)”. Verschillende boeren checkten voor de zekerheid de habitatkaart in Aerius en zagen, soms tot hun verbijstering, dat hun eigen land is ingekleurd als “stikstofgevoelige natuur”. In dit rapport staat onder andere dat er vanaf 2016 ook in Drenthe 5130 hectare stikstofgevoelige natuur is toegevoegd aan het rekenmodel van Aerius onder de noemer leefgebieden. Na het openbaar maken door Stichting Agri Facts kwam nog diezelfde dag een reactie van het IPO waarin zij ontkent dat zij dit bijtekenen buiten het zicht hebben gedaan. Het IPO gaf aan dat er natuur toegevoegd kan worden, maar dat er met de wijziging van Aerius niet meer hectares zijn toegevoegd maar minder. Het zou gaan om het aanpassen van de natuurkaart op de feitelijke situatie.

Overigens lezen wij in een enkele reactie dat het plaatsen van een dakkapel is onderworpen aan een zorgvuldig openbaar, en dus transparant, proces. Bij het aanwijzen van stikstofgevoelige natuur lijkt dit transparante proces volledig te ontbreken. Sinds 1 september 2017 heeft er in Aerius een verdubbeling in de oppervlakte (hexagonalen) van stikstofgevoelige natuur plaatsgevonden, overigens het meest op de Veluwe. Het gaat daarbij vooral om toevoeging van zogenaamde Leefgebieden, toevoegingen die juist weer niet plaatsvonden in Groningen en Flevoland. Er heeft geen democratische besluitvorming plaatsgevonden om deze Leefgebieden toe te voegen.

Wij vinden het bijzonder dat boeren niet zijn geïnformeerd over het toevoegen van hun bedrijf aan stikstofgevoelige natuur en zij konden dat zelf ook niet weten. De vraag is dan of dit niet strijdig is met Nederlandse wetgeving die burgers beschermt tegen dit soort handelingen. Wij krijgen uit onze achterban van VVD en CDA veel vragen over de publicaties waar veel onrust door de berichtgeving leeft. Inmiddels zijn ook schriftelijke Kamervragen gesteld om een en ander te verhelderen. Onze fracties willen ook in Drenthe meer informatie en daarom hebben wij de volgende vragen:

1. Bent u bekend met het genoemd artikel van Stichting Agri Facts en de beantwoording van het IPO op het artikel?

2. Klopt het dat provincies en terrein beherende organisaties, buiten de aanwijzingsprocedures van Natura 2000-gebieden om, de mogelijkheid hebben om de natuurkaart in Aerius te actualiseren en hierbij stikstofgevoelige natuur toe te voegen aan de hexagonen?

- Zo ja, kunt u aangeven op welke wijze dit proces plaats vindt?

- Is dit proces openbaar en is het voor belanghebbenden mogelijk een zienswijze dan wel bezwaar in te dienen?

- Wat vindt u van deze mogelijkheden en bent u voornemens maatregelen te treffen?

- Wat betekent dit volgens u voor de toekomst?

3. Op basis van welke gegevens, en verstrekt door wie, worden er wijzigingen aangebracht in de hoeveelheid stikstofgevoelige natuur per hexagoon? Hoe vaak worden dit soort wijzigingen doorgevoerd?

4. Vindt er een (democratische) toetsing plaats op de aanpassingen in de hoeveelheid stikstofgevoelige natuur per hexagoon in Aerius? Zo ja, aan welke criteria moet hierbij worden voldaan? Zo nee, waarom niet?

5. In het artikel staat dat er in Drenthe tussen 2017 en 2020 5.130 ha meer stikstofgevoelige natuur is toegevoegd aan het rekenmodel van Aerius. Kunt u ons kaarten of andere hectare gegevens verstrekken die in de Aerius berekening gebruikt worden vanaf 2016 voor de in het artikel genoemde gebieden? Het gaat om de gegevens van de Pas- leefgebieden Drents-Friese Wold & Leggelderveld, Dwingelderveld en Bargerveen;

Johan Moes, VVD

Siemen Vegter, CDA